

ФОРМУВАННЯ ОСВІТНЬОГО Е-СЕРЕДОВИЩА ЯК ОРІЄНТИР ТЕХНОЛОГІЗАЦІЇ ШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ

*Кравченко Світлана,
канд. іст. наук, ст. наук. співробітник,
Інститут педагогіки НАПН України,
ст. наук. співробітник науково-організаційного відділу
апарату Президії НАПН України
м. Київ, Україна*

Ключові слова: е-підручник, онлайн-навчання, освіта, освітнє е-середовище, технологізація шкільної освіти.

Актуальним трендом ХХІ століття є технологізація суспільства та шкільної освіти, формування освітнього е-середовища.

Додатковим імпульсом для пришвидшеного формування освітнього е-середовища, упровадження інноваційних технічних засобів у навчання стала світова пандемія COVID-19. У рамках непередбачуваних карантинних обмежень у закладах загальної середньої освіти вкрай необхідним став пошук інноваційних освітніх рішень, передусім ефективних і гнучких методів навчання, переконфігурації навчального простору в контексті онлайн-навчання. Ці та інші процеси технологізації шкільної освіти актуалізували впровадження електронного підручника в освітній процес.

Е-підручник – це програмно-методичний комплекс, що забезпечує подання нового теоретичного матеріалу, містить пакет навчальних, контролюючих та інших програм, методичні вказівки для роботи з е-підручником, організації занять, тренувальної навчальної діяльності [2, С. 125]. Призначення е-підручника полягає в підсиленні уваги учня на занятті, зацікавленні візуалізацією до навчального матеріалу, що покращить його сприйняття та засвоєння [5]. Він є своєрідним освітнім інструментом, що відкриває нові

можливості, такі як навчання в зручний час, безперервна освіта тощо. На нашу думку, широке застосування е-підручника в шкільній освіті сприятиме оновленню освітнього простору, розвитку когнітивних та інтелектуальних навичок учнів, поглибленню індивідуалізації навчання й успішному реформуванню освітньої системи в умовах модернізації національної освіти.

У процесі аналізу джерельної бази за темою дослідження встановлено, що е-підручники класифікують за трьома рівнями інтерактивності: d-textbooks (незначний рівень інтерактивності – це аудіо- та відеофайли, прості анімації), b-textbooks (середній рівень інтерактивності – тести на вибір однієї правильної відповіді та вписуванням власної), i-textbooks (високий рівень інтерактивності – складні анімації, цифрові додатки, навчальні ігри, тести на з'єднання правильних відповідей, завдання на виправлення помилок) [3, С. 49].

Важливими технічними характеристиками е-підручника є можливість його відтворення на комп'ютері, планшеті чи мобільному пристрої, а також робота з е-підручником без підключення до інтернету. Зміст такого видання повинен відповідати стандарту освіти, навчальній програмі, затвердженій МОН України. У меню е-підручника доступними мають бути певні функції, а саме: пошук, зміст, робота з текстом, перемикання між сторінками, друк, закладки, словник [1, С. 17-20].

Прогнозується, що найближчим часом онлайн-навчання як складник освітнього е-середовища стане галузевим стандартом освіти і кожен здобувач освіти матиме доступ до е-підручників через освітній інтерактивний мобільний чи інтернет додаток. У найближчій перспективі учні за допомогою геопросторових технологій і картування зможуть скласти цифрову карту своїх знань, якою будуть обмінюватися та вивчати карти інших, не виходячи з дому чи офісу. Це сприятиме доступу до освіти для всіх, незалежно від наявності особливих освітніх потреб. Разом із тим, перехід від статичних презентацій до інтерактивних, наприклад, як в е-підручнику, значно покращить взаємодію між педагогічним працівником і здобувачем середньої освіти. У свою чергу, це пришвидшить розроблення інтерактивних навчальних програм і відео-уроків, що

дозволить розширити інтерактивні можливості та персоналізувати навчання [4, С. 298].

Таким чином, констатуємо, що світова пандемія COVID-19 прискорила трансформацію освіти в руслі її технологізації. Разом із тим, невідворотність розвитку освітнього е-середовища потребує належного технічного й інформаційного супроводу, зокрема розроблення й упровадження національної ІТ-стратегії, забезпечення рівного доступу до електронних навчальних ресурсів, формування цифрової компетентності у здобувачів освіти та педагогічних працівників тощо.

Список використаних джерел

1. Антохова А. О. Електронні підручники: аналіз пропозицій та досвіду впровадження в освітню практику. Open educational e-environment of modern University. 2018. № 5. С. 17-20. URL: <file:///C:/Users/Svitlana/Downloads/160-%D0%A2%D0%B5%D0%BA%D1%81%D1%82%20%D1%81%D1%82%D0%B0%D1%82%D1%82%D1%96-717-1-10-20181226.pdf> (дата звернення: 03.03.2021).

2. Ілійчук Л. В. Сучасні вимоги щодо розробки та впровадження електронних підручників в освітній процес початкової школи. Open educational e-environment of modern University. 2019. Спецвипуск «Нові педагогічні підходи в STEAM освіті». С. 31-39. URL: <file:///C:/Users/Svitlana/Downloads/212-%D0%A2%D0%B5%D0%BA%D1%81%D1%82%20%D1%81%D1%82%D0%B0%D1%82%D1%82%D1%96-1153-1-10-20190913.pdf> (дата звернення: 02.03.2021).

3. Кодлюк Я. П., Чекрій І. І. Розробка і створення електронного підручника для закладів загальної середньої освіти (за матеріалами ЮНЕСКО). Інформаційні технології і засоби навчання. 2021. Том 81, № 1. С. 46-59. URL: <https://journal.iitta.gov.ua/index.php/itlt/article/view/3495/1763> (дата звернення: 01.03.2021).

4. Кравченко С. Цифровізація як тенденція розвитку шкільної освіти у США. Педагогічна компаративістика і міжнародна освіта – 2020: глобалізований

простір інновацій : матеріали IV Міжнар. наук.-практ. конф., м. Київ – Біла Церква, 28 трав. 2020 р. Київ, 2020. С. 297-299. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/720564/> (дата звернення: 02.03.2021).

5. Haglind T. Access and Use of Digital Resources for Learning in a Digitized Upper Secondary School. International Journal of Digital Society (IJDS). 2016. Volume 7, Issue 3, September. P. 1177-1184. URL: <https://infonomics-society.org/wp-content/uploads/ijds/published-papers/volume-7-2016/Access-and-Use-of-Digital-Resources-for-Learning-in-a-Digitized-Upper-Secondary-School.pdf> (дата звернення: 05.03.2021).